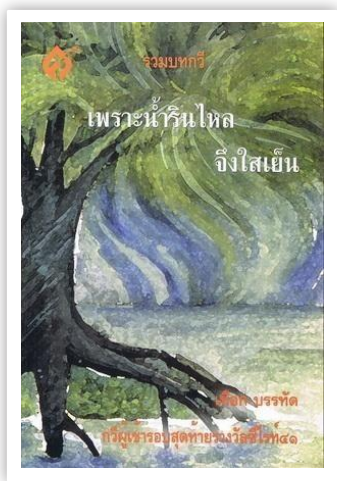

บทปริทัศน์หนังสือ

รวมบทกวี เพราะน้ำรินไหล จิ่งใสเย็น

ผู้เขียน/เรียบเรียง : เพื่อก บรรทัด

จำนวนหน้า 143 หน้า

ปีที่พิมพ์ : 2544

สำนักพิมพ์ : ศิลปวรรณกรรม

สีปพงศ์ ธรรมชาติ¹

Suebpong Thammachat

Received : 17 สิงหาคม 2561

Revised : 15 พฤศจิกายน 2561

Accepted : 21 ธันวาคม 2561

สมัยก่อนนักศึกษาหรือนิสิตมหาวิทยาลัยไปไหนมาไหนมักจะมีหนังสือเล่มเล็กที่ภาษาอังกฤษเรียก พ็อกเก็ตบุ๊ก ติดไม้ติดมือไปเสมอเพราะนิยมอ่านหนังสือกัน หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นค่านิยมอย่างหนึ่ง เพราะหากใครถือหนังสือหรือพกหนังสือในกระเป๋าหลังกางเกง ในกรณีผู้ชายจะให้ความหมายว่า คือ ผู้ที่มีความก้าวหน้าและมีการศึกษา หนังสือเล่มเล็กที่ไม่หนานักนั้นมักจะมีเนื้อเป็นเรื่องสั้นหรือไม่ก็บทร้อยกรองหรือบางทีก็เรียกว่าบทกวี ด้วยเป็นการบอกว่าผู้แต่งร้อยกรองมีความสามารถสูงในการแต่งบทร้อยกรอง คือร้อยกรองที่แต่งมีความหมายดี มีความไพเราะงดงามด้วยใช้คำในการแต่งได้ดี อีกทั้งมีผลต่อการกระทบอารมณ์ของผู้อ่าน ปัจจุบันนี้การพกพาหนังสือขนาดเล็กหรือพ็อกเก็ตบุ๊กไม่ค่อยมีให้เห็นอย่างเมื่อก่อนเพราะนิสิต นักศึกษา มักจะใช้เวลาในการอ่านคำ

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

หรือข้อความจากหน้าจอโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นหลัก นี่เป็นความเปลี่ยนแปลงในการบริโภคสื่อที่เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากเทคโนโลยี

หนังสือขนาดเล็กหรือพ็อกเก็ตบุ๊กเล่มหนึ่งที่อยู่ในความครอบครองและไม่ได้ผ่านสายตามานานแล้ว ชื่อ “รวมบทกวี เพราะน้ำรินไหล จิ่งใสเย็น” เจ้าของผลงานใช้นามปากกาว่า “เทือก บรรทัด” ด้านล่างพิมพ์ด้วยอักษรสีแดงไม่เข้ม ใต้นามปากกา สีเดียวกันว่า “กวีผู้เขารอบสุดท้ายรางวัลซีไรต์ 41” เจ้าของนามปากกาชื่อจริง คือ เปลื้อง คงแก้ว เป็นข้าราชการครูโรงเรียนสภาราชนี จังหวัดตรัง โรงเรียนทุ่งสุขลา จังหวัดชลบุรี และโรงเรียนวิเชียรมาตุ จังหวัดตรัง เป็นครูสอนวิชาภาษาไทย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน งานเขียนมีไม่มากนัก แต่มีความเอาใจใส่ในด้านร้อยกรองหรือบทกวี สิ่งที่ช่วยเสริมส่งให้ เทือก บรรทัด หรือ เปลื้อง คงแก้ว มีความสนใจในการเขียนบทร้อยกรอง คือ สภาพธรรมชาติของบ้านเกิดที่อยู่มาตั้งแต่เกิดและเมื่อได้กลับไปรับราชการจังหวัดตรังบ้านเกิด และได้อยู่อาศัยทำมาหากินด้วยการทำสวนผลไม้และสวนป่าที่บ้านที่กำลังเกิดชีวิต มรดกของบิดามารดา อีกสิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยต่องานเขียนของ เทือก บรรทัด คือ การไม่ยอมต่อความไม่เป็นธรรม และได้แย้งกับผู้ที่มีอำนาจที่ใช้อำนาจข่มเหงผู้อื่น ในช่วงชีวิตที่เป็นข้าราชการนั้นจึงเข้าป่าแบบเงิบๆ ในนาม แก้ง เทือกบรรทัด ทำงานเมืองประสานป่าในเขต ตรัง พัทลุง และสตูล ด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวทำให้ เทือก บรรทัด ผลิตงานร้อยกรองออกมามีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติและอำนาจเผด็จการ “รวมบทกวี เพราะน้ำรินไหล จิ่งใสเย็น” เป็นชื่อหนังสือจากบท ร้อยกรองหรือบทกวี ชื่อ “เพราะน้ำรินไหล จิ่งใสเย็น” ซึ่งพิมพ์เอาไว้เป็นร้อยกรองสำนวนแรกของเล่ม มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติ คือ น้ำทำให้มีความสดชื่น เย็นสบาย ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ ตั้งแต่เด็กจนโตเป็นผู้ใหญ่

ลืมนตาแตกตนจากต้นน้ำ	แยมเย็นชุ่มฉ่ำแห่งความหมาย
เป็นหยดเป็นหยาดระเรีงราย	แตกหยดหลอมกาย...เพลงร้ายริน
ซึมซาบแผ่ชานกระเซ็นสาย	ลัดเลาะไปไม่ลือดได้หิน
กักร่อนบ่อนเซาะไปหน้าดิน	เป็นร่อนน้ำริน...รินรินราง

เป็นทางชานเขาตลอดเลาะเลี้ยว	แต่ไม่ค่อยหยุดเดียวการเบิกสร้าง
ไหลไปในเพลงแห่งหนทาง	ที่ต้องถางต้องถากด้วยตนเอง
ไหลไปในกาลธารน้ำเขียว	ถาโถมแรงเร็วสุดแรงเร่ง
อุปสรรคขวางกั้นหรือหวั่นเกรง	เดินไปตามบทเพลงนิรันดร์กาล
เร่งรู้มุ่งหน้ามหารณพ	หมายไปพบเย็นใสในน้ำนาน
หรือเพียงไหลไปหยุดสิ้นสุดการ	รอเฝ้าในนิงนานแห่งการนอน
หรือให้เห็นเป็นใสเพราะไหลริน	แหวกว่ายกระแสน้ำรู้หยุดหย่อน
ที่ขุนที่ชันก็ตกตะกอน	หลับตานอนอยู่ในน้ำใสเย็น

(รวมบทกวี เพราะน้ำรินไหล จึงใสเย็น หน้า 24)

บทร้อยกรองหรือบทกวีสำนวนนี้สะท้อนถึงความผูกพันต่อธรรมชาติ น้ำ ของ เทือก บรรทัด หรือ เปลื้อง คงแก้ว ได้อย่างดี วรรคแรกบอกว่า ชีวิตเกิดจากต้นน้ำ ร้อยกรองวรรคนี้ทำให้ผู้อ่านคิดจินตนาการ นอกจากผู้เขียนจะบอกว่าสถานที่เกิดจาก ต้นน้ำแล้ว ยังคิดต่อถึงเรื่องการกำเนิดชีวิตว่าน้ำเป็นต้นกำเนิดชีวิตของคนและสรรพสัตว์ ทั้งหลาย จากนั้นก็ใช้อักษรวาดภาพของน้ำที่ไหลไปตามทางด้วยความงดงามยิ่งในความรู้สึก ของผู้แต่งบทกวีการไหลไปของน้ำยังให้ความชุ่มฉ่ำ ชุ่มชื้นตลอดชีวิตที่อยู่ใกล้กัน จะเคลื่อนไหล ไปด้วยพลังของน้ำเอง ไปสู่น่านน้ำที่กว้างใหญ่กว่า ส่วนน้ำที่ชันขุนก็ตกตะกอนอยู่ข้างล่าง ในท่ามกลางความเย็นใสของน้ำด้านบนที่ยังไหลให้ความชุ่มชื้นชุ่มฉ่ำอยู่อย่างต่อเนื่อง เปลื้อง คงแก้ว ใช้อักษรวาดภาพของการไหลของน้ำได้อย่างดีเยี่ยม ร้อยกรองกลอนสุภาพ หรือกลอนแปด (ที่มักเรียกกัน) หรือกลอนตลาด เดินตามฉันทลักษณ์แห่งบรรพชน ที่สร้างสรรค์ไว้ให้ความเด่น คือ ใช้คำได้ดีให้ความรู้สึกระบอบารมณ์ มีความหมายและ คำมีพลัง ความไพเราะงดงามของร้อยกรองเกิดจากการใช้สระสัมผัสและพยัญชนะ (อักษร) มีอย่างสมบูรณ์ สมกับที่เป็นครูสอนภาษาไทยที่ร่ำเรียนมาทางด้านนี้ มีการใช้ ...(จุด) เพื่อถ่ายทอดอารมณ์และต้องการให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวในร้อยกรองสำนวนนี้อยู่สองที่ ดังปรากฏในบทร้อยกรองสำนวนนี้ความหมายที่ เปลื้อง คงแก้ว ต้องการสื่อสารอย่างหนึ่ง ในบทร้อยกรองสำนวนนี้ คือ น้ำจะไหลไปข้างหน้าตามธรรมชาติมิยอมหยุดหรือท้อถอย แต่อย่างใด ถ้าหยุดก็คือที่สุดของสายธารถ้าไม่มีที่สุดของสายธารก็จะไปสู่น่านน้ำใหญ่คือ

ทะเลหรือมหาสมุทรนั้นหมายความว่า การต่อสู้เพื่อความถูกต้องเป็นธรรมจะต้องมีอย่างต่อเนื่อง จะหยุดมิได้จนกว่าจะถึงซึ่งความสำเร็จ คือ ความเป็นธรรมและถูกต้องในสังคม คนจะต้องได้รับความเป็นธรรม ปราศจากการเอาเปรียบ ช่มเหิงจากผู้มีอำนาจที่ไม่มีความเป็นธรรมหรือเผด็จการ บทร้อยกรองสำนวนแรกนี้คงเป็นบทที่ผู้แต่งมีความชื่นชอบเป็นพิเศษและต้องการสื่อความหมายให้ผู้อ่านได้รับในเรื่องการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ด้วยการใช้น้ำและการไหลของน้ำเป็นสัญลักษณ์

ผู้แต่งได้แบ่งร้อยกรองที่แต่งเป็นหมวด คือ เพราะน้ำรินไหล จึงใสเย็น ประกอบด้วย เพราะน้ำรินไหล จึงใสเย็น คนตู้ปลา เพ็ญดาวในดวงใจ ระหว่างทาง นิ่งอยู่ในทะเลที่หยั่งรากยืนดอก ส่วนหมวดอื่นอีกหลายหมวด ได้แก่ เหลือเพียงรูปกาย เมืองหมาป่า ไปให้พ้นรูปกาย มือที่ถือรัก เมืองดอกไม้ ระฆังขาน และ ไฟน้ำค้าง ในแต่ละหมวดของร้อยกรอง มีบทร้อยกรองอยู่ระหว่าง 5 - 7 สำนวน มีอยู่สองหมวดที่มีได้ตั้งชื่อหมวดตามชื่อสำนวนร้อยกรองที่อยู่ในหมวด คือ เมืองหมาป่า กับ เมืองดอกไม้ การตั้งชื่อหมวดสองหมวดนี้น่าเอาเนื้อหาของร้อยกรองในหมวดมาตั้งชื่อ เมืองหมาป่า จะเกี่ยวกับอำนาจเผด็จการ ส่วนเมืองดอกไม้สาระเกี่ยวกับเรื่องดอกไม้ จึงกล่าวได้ว่า หนังสือรวมบทกวีของ เทือก บรรทัด ต้องการสื่อสารเรื่องใหญ่คือ ธรรมชาติซึ่งมีความใสสะอาดงามให้ความชุ่มฉ่ำ เย็นชุ่มชื่นแก่ชีวิต กับเผด็จการที่นำความทุกข์กายทุกข์ใจมาให้ชีวิต

การที่ เทือก บรรทัด ผลิตผลงานร้อยกรองออกมาเน่นสองเนื้อหานี้เพราะชีวิตของนักแต่งร้อยกรองหรืออาจเรียกว่ากวีก็ได้ ได้สั่งสม ได้สัมผัสกับเรื่องธรรมชาติและ การต่อสู้กับชีวิตหลายหลากประการ อาจจะกล่าวได้ว่า เทือก บรรทัด เกิดในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีคุณภาพท่ามกลางธรรมชาติ แต่เมื่อโตขึ้นได้พบกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นคนและกลุ่มคนที่ไม่ดีและไม่ค่อยมีคุณธรรมจำนวนหนึ่ง จึงทำให้เกิดความรู้สึกว่าต้องสู้เพื่อหยุดคนเหล่านี้ มิให้มีพฤติกรรมช่มเหิง เอาเปรียบผู้ที่ตนรักและคนในสังคม ผลงานที่ส่งผลให้เทือก บรรทัด ได้รับความนิยมชมชอบและมีอารมณ์คล้อยตาม มีเนื้อหาเกี่ยวกับสองเรื่องเป็นส่วนใหญ่ หลักทางจิตวิทยาว่ามีสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งหล่อหลอมคน คนเกิดและอยู่ในสิ่งแวดล้อมไม่ดีย่อมไม่ติดตามไปด้วย คนอยู่ในสิ่งแวดล้อมดีย่อมติดตามไปด้วยธรรมชาติ และวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมที่อยู่นั้น ย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตจิตใจของคนที่อยู่นั้น เทือก บรรทัดอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและปลอดอำนาจที่ไม่เป็นธรรมเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้

สร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมทั้งดงามและมีคุณค่าออกมาจำนวนมากไม่น้อย แต่เมื่อเข้าไปอยู่ในบางสังคมพบกับคนไม่ค่อยมีและไม่มีความรู้หรือความสนใจในวรรณกรรมบางโอกาส จึงทำให้ต้องรันทดหลังความรู้สึคนึกคิดในทางโต้แย้งและคัดค้านออกมาเป็นผลงานร้อยกรองดังกล่าว บางสำนวนก็มีความรู้สึกรุนแรงและพร้อมจะโต้กลับในการการกระทำของบุคคลเหล่านั้น กล่าวได้ว่าผลงานด้านวรรณกรรมร้อยกรองของ เทือก บรรทัด สะท้อนออกมาสองเรื่องหลักดังในหนังสือรวมบทกวี “เพราะน้ำรินไหล จึงใสเย็น”

ความรู้สึกนึกคิดและเนื้อหาที่สะท้อนออกมาในสองเรื่องสำคัญดังกล่าวของ เทือก บรรทัด ล้วนมีความงาม ความไพเราะ ชวนอ่าน ชวนคิด เพราะการใช้คำที่มีความหมายลึกซึ้งกินใจในความ อันเนื่องมาจากการเป็นผู้ผ่านประสบการณ์มามาก ประกอบกับเป็นผู้ที่ใช้ชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติ และเป็นผู้ที่มีความเอาใจใส่ในสังคมที่ตนมีชีวิตอยู่ เพื่อให้ได้เห็นถึงสิ่งที่ผู้แต่งได้บันทึกความรู้สึกดังกล่าว จึงใคร่นำร้อยกรองของหมวดต่างๆ มากกล่าวถึงไว้พอสังเขป

ในหมวด เพราะน้ำรินไหล จึงใสเย็น สำนวน “เพ็ญดาวในดวงใจ” เป็นร้อยกรองที่ต้องการสื่อความคิดเรื่องการต่อสู้เพื่อไปสู่ความสำเร็จโดยผู้แต่งใช้ดาวเป็นสัญลักษณ์ของนักสู้ที่รุ่งโรจน์ จรัสแสงดังดวงดาวในท้องฟ้า

นั่งสงบอยู่ในจิตใจว่าง	รำลึกเรือนร่าง...มิเคยเห็น
แต่ละนามแต่ละนามผ่องเพ็ญ	ผุดพรายโดดเด่นเป็นดวงดาว
หนึ่งยศหนึ่งดาวพราวพร่าง	หนึ่งชี้ทิศทางต่างหนทาง
ในโดดเด่นแต่ละดาววับวาว	ปรารถนาพริบพราวสกาใจ
นั้นดาวแดงแห่งป่าแค้นผาฏ	ส่องแสงนักสู้ผู้ยิ่งใหญ่
เปล่งปลั่งมั่งมีเลื่องเรื่องไร	แจ่มฟ้าฝันใฝ่ไม่กลางเดือน

.....	
นั้นดาวปราษฎ์ดาวกวีส่องชี้ทิศ	ชวนชีวิตติดคุกไปขับขาน
นั้นดาวสาวหนุ่มเรื่องตระการ	เปล่งแสงสืบสานวิญญาณไท

(รวมบทกวี เพราะน้ำรินไหล จึงใสเย็น หน้า 28)

ดาวที่ เทือก บรรทัด สี่ คือ บุคคลที่เป็นนักสู้เพื่อความถูกต้องดีงาม เพื่อคนและสังคมซึ่งรวมไปถึงคนที่เป็นกวีและนักปราชญ์ที่ต่อสู้เพื่อความถูกต้องในสังคม ร้อยกรองบทนี้สะท้อนชีวิตผู้แต่งได้ดีเพราะผู้แต่งเป็นผู้ที่มีนิสัยตรงไปตรงมา รักความถูกต้องและแสดงออกอย่างชัดเจนทุกสถานที่และทุกเมื่อ หากสถานที่นั้นเวลานั้นมีความไม่ถูกต้องอยู่ จากการที่ เปลื้อง คงแก้ว มีลักษณะและพฤติกรรมเช่นนี้อย่างต่อเนื่องจึงทำให้ถูกค้นบ้านในช่วงหนึ่งของยุคเผด็จการ บ้านที่ถูกค้นในจังหวัดตรัง ในขณะนั้นมีสามราย คือ ขวน หลีกภัย หนึ่งหมื่นนุ้ย และเปลื้อง คงแก้ว ด้วยถูกสงสัยว่ามีความคิดขัดแย้งกับการปกครองหรือผู้ฝักใฝ่ในลัทธิอื่นไม่พึงประสงค์กับการปกครองในยุคนั้น

หมวดเหลือเพียงรูปกายมี 6 ส่วนน มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปกายที่มองเห็น ซึ่งเป็นสิ่งที่ดับสูญไปเมื่อถึงเวลาหนึ่ง ร้อยกรองที่ใช้มีกลอนหกอยู่สี่ส่วนน อีกสองส่วนนเป็นกลอนสุภาพ กลอนหกพิมพ์บรรทัดละ 3 คำ ซึ่งคงเจตนาให้มีความแปลกออกไป ทำให้ผู้อ่านติดตามอยู่บ้างเพราะกลอนวรรคละ 3 คำ ไม่มีสัมผัสส่ง บางส่วนนเป็นร้อยกรองคุณบท ซึ่งอาจมี 2 คำขึ้นไปถึง 3 คำ กลอนหกชื่อ ตัวตน ก็เช่นกัน พิมพ์บรรทัดละ 2 คำ จนกระทั่งจบ คงเจตนาให้รูปแบบของกลอนหกแปลกออกไป จะเรียกว่า คุณบท ก็ได้ เพราะถ้าคุณบท ต้องสัมผัสสระ ระหว่างวรรคเมื่อจบคำที่ 2 หรือ 3 (คุณบทวรรคละ 2 ถึง 3 คำ) เช่น กินข้าว สาวสวย ถ้วยชาม รามไห ไกลบ้าน เป็นต้น ตัวอย่างกลอนตัวตนมีว่า “ต่างคน ต่างมอง ต่างมุม ต่างกลุ่ม ต่างเครือญาติ ต่างคลัง ต่างดี ต่างเด่น ต่างดัง ต่างซัง ต่างกัก ตัวตน”

ร้อยกรองประเภทกลอนหก เทือก บรรทัด แต่งไว้เพียงหนึ่งบท แต่เมื่อแยกพิมพ์บรรทัดละสองคำ ทำให้ดูมาก หรือว่า เทือก บรรทัด เจตนาจะสื่อถึงความเป็นคู่ของสิ่งต่างๆ ในโลกและจักรวาล หรือจะเขียนร้อยกรองอักษรรูปอย่างที่ว่า จ่าง แซ่ตั้ง กวีที่ปราศจากการศึกษาแต่เขียนร้อยกรองรูปธรรมจนได้รับการยกย่องว่าเป็นกวี ด้วยการใช้อักษร มาสร้างรูปเพื่อสื่อความหมาย อย่างส่วนน คนคอยรถเมล์ ที่มีคำว่าคนจำนวนหลายคำปิดท้ายส่วนนว่า คอยรถเมล์ ส่วนน “ตัวตน” ของ เทือก บรรทัด ต้องการสื่อความหมายของความเป็นคนที่ต่างความคิด ต่างมุมมอง ต่างอารมณ์ ต่างพฤติกรรม และความสามารถ และการวางตนที่ต่างออกไป แม้ใช้คำน้อย แต่ให้ความหมายได้ดี มีข้อคิด เกิดจินตนาการ การที่ เทือก บรรทัด ทำเช่นนี้ชี้ให้เห็นว่ามีความคิดเป็นของตนเองก็จริง

แต่ไม่ได้สร้างความใหม่ในทางฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง การวางไว้เพียงบรรทัดละสองคำทำให้เกิดความเหนื่อยของสายตาที่ต้องกวาดสายตาลงล่างในเวลาอันรวดเร็ว เพราะปกติสายตาจะสัมผัสตัวอักษรจากซ้ายไปขวาที่มีเวลาพอประมาณ จึงควรมีตัวอักษรหรือคำไม่น้อยเกินไป อย่างไรก็ตาม เทือก บรรทัด เป็นผู้ที่มีความคิดเป็นของตนเอง และเป็นผู้มีความมั่นใจสูง จึงได้กล้าในการพิมพ์กลอนหกหนึ่งวรรคให้อยู่แยกกันสามบรรทัด อาจจะนัยก่อกำเนิดวรรณกรรมส่วนหนึ่งเห็นว่าเป็นความคิดสร้างสรรค์และกล้าในการแสดงออกที่ต่างออกไปจากสิ่งที่บรรพชนได้ทำเอาไว้

ในหมวดของ “เมืองหมาป่า” มุ่งสื่อความไม่ถูกต้องเป็นธรรมชาติเอาไว้ มีทั้งร้อยกรอง กลอน สุภาพหรือกลอนตลาด (บรรทัดละ 7 – 8 คำ) และกลอนหก กลอนหกคือ ทาสี ได้นิยมใหม่ ส่วนกลอนสุภาพหรือกลอนตลาด ได้แก่ ถูคูเคียวหวานน้ำตาลไพร ยิ่งกว่าเผด็จการ แม่ทะเล แด้มแต่งตาใจให้รัก ร้อยกรองกลอนหกทาสี มีว่า

“ช่วยด้วย เร็วเข้า เจ้าข้า	หมาป่า จะฆ่า กินฉัน
เห็นไหม มายา สาระพัน	เห็นมัน ใส่ร้าย ป้ายทา”

กลอนหกสำนวนนี้ต้องการสื่อถึงการที่ผู้มีอำนาจใช้อำนาจข่มเหง รังแก และทำร้ายผู้ที่ไม่มีอำนาจ เพื่อสนองตอบความต้องการทางอารมณ์ของตน ในสำนวนกลอนสุภาพหรือกลอนตลาด “ยิ่งกว่าเผด็จการ” ก็สื่อออกมาในความหมายเดียวกัน คือการที่ผู้มีอำนาจ รวมทั้งนักการเมืองในบางยุคสมัยด้วย ที่สร้างความเจ็บปวดทุกข์ยากให้แก่ผู้ที่มีอะไรด้อยกว่า

“เมื่อผ่านผิวกีย่อมพิสูจน์ผล	เมื่อผ่านพินยอมพบประสบเห็น
คนเคยรัก ศรัทธา ..ก็มาเป็น	มีดดับผ่องเพ็ญศรัทธาธาร
มีโคกเศร้าเสียใจไฟไร้อำนาจ	ที่หลงปลื้มดื่มด่ำคมคำหวาน
เมื่อวันนี้...แจ่มประจักษ์แจ้งประจักษ์	ปิดโป้งสันดานกำพิศเค็ม
ดีใจด้วยรู้ว่า แท้กาเหว่า	ไร้รังไรเหย้ามาแต่เริ่ม
ดื่มกินเกมเกมคนจึงเติบโต	เปรตผีจึงพูนเพิ่มอยู่ในตัว

เคยสงสัย หายสงสัย ในหลักคิด	ที่คนอื่นทำผิดถือเป็นชั่ว
ที่ผิดเองเพลงพู่กันสำนัรระวี	ระบายขาวดอกบัวให้ตัวเอง
ที่ผิดเองเพลงคำอาบน้ำผึ้ง	พลิกพลัฏฐิกซึ่งบรรเลงเร่ง
ลีลาท่ารำน่ายาเกรง	แต่จิตใจในเพลงนั้นหยาบซ่า”

นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีหมวดหรือตอนอื่นๆ ที่มีบทร้อยกรองซึ่งแต่งด้วยกลอนสุภาพหรือกลอนตลาด กลอนหก และโคลงสี่สุภาพปนกาพย์ยานี 11 ล้วนมีคุณค่า เพราะอ่านแล้วได้ข้อคิด สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและถ่ายทอดไปสู่ผู้อื่นให้ได้ประโยชน์ หมวดหรือตอนดังกล่าว ที่ยังมิได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถเชิงกวีของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี ได้แก่ มือที่ถือรัก เมืองดอกไม้ ระฆังขาน และไฟนาค้าง เพื่อให้เห็นว่าเทือก บรรทัด มีความถนัดในการแต่งโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี 11 ด้วย ตัวอย่าง “หึงห้อย” ได้แสดงลักษณะเด่นดังกล่าว

หึงห้อยระยิบแฉ่ม	เรื่องไร
จุดตะเกียงจิตใจ	แจ่มจ้า
ปลุกชีวิตทางใบ	บินโบก
ไฟขึ้นชมฟ้าหล้า	หลากลั่นเลอฝัน
หึงห้อยยิบแฉ่ม	เรื่องไรแต่มีวัชวิบวาม
มีดคำจิ้ง คำ งาม	พราวพริบตามพุ่มพฤกษ์ไพร
คำงามจิงงามจิต	ปลุกชีวิตหลับตาใจ
เรื่องแสงแห่งเรื่องไร	ก่อกองไฟแจ่มใจตา
ชีวิตหลังหลับไหล	ก็ชักใบชีพชีวา
ท้องถิ่นทุกดินฟ้า	ไปรู้ค่าความเป็นคน
ชีวิตหลังหลับไหล	มอดดับไฟไผ่ดินรน
เรื่องไรแห่งใจตน	ก็จะแจ่มจ้ารাত্রีใจ
หึงห้อยแห่งชีวิต	พริบพราวจิตพรางพรายไส
วิบวากว่าดาวไกล	เป็นดาวใจชี้ทางเดิน

(คัดลอกตามต้นฉบับหน้า 124)

ร้อยกรองโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานีสำนวน “หิ้งห้อย” บอกกล่าวถึงชีวิตที่เกิดมาแล้วดับไป ดังหิ้งห้อยที่ส่งแสงกระพริบวิบวาวในยามราตรี แต่ในที่สุดก็ถึงจุดที่แสงหิ้งห้อยต้องหายไป ดังนั้น เกิดมาต้องรู้ค่าและสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นก่อนที่จะจากโลกนี้ไป

เทือก บรรทัด แต่งโคลงสี่สุภาพได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีบางที่ใช้คำตายแทนรูปวรรณยุกต์เอกตามหลักกวียานุโลม กาพย์ยานี 11 ถูกต้องตามฉันทลักษณ์เช่นกัน ร้อยกรองทั้ง 2 อย่าง ที่ เทือก บรรทัด แต่ง มีความไพเราะ ยังทำให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ และทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการจากบทต้นจนบทสุดท้าย เทือก บรรทัด จึงไม่ใช่ นักเขียนร้อยกรองธรรมดาทั่วไป แต่เทือกเขา คือ กวี ตามชื่อหนังสือ “รวมบทกวี เพราะน้ำรินไหล จึงใสเย็น”

ด้วยสิ่งที่มีคุณค่าอันซ่อนอยู่ในบทกวีที่ เทือก บรรทัด แต่งไว้ขณะมีชีวิตอยู่ ผู้สนใจวรรณกรรมและบุคคลทั่วไปจึงไม่เสียเวลาหากอ่านรวมบทกวีของนักอนุรักษ์ธรรมชาติ รักธรรมชาติ และรักความเป็นธรรมของกวี ผู้นี้

(เทือก บรรทัด หรือ อาจารย์เปลื้อง คงแก้ว เสียชีวิตเมื่อ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2548 รวมอายุได้ 56 ปี)

